

Skupaj bodo upravljali Matični kras

Kako se povezati in enotno upravljati z Matičnim krasom (Krasom) tako na slovenski kot na italijanski strani te, posebno bogate krajine ter njenih naravnih in kulturnih danosti, je vsebina novega Interregovega projekta z nazivom GeoKarst. Nosilci so sežanska občina, Park Škocjanske jame ter dve ustanovi iz Veneta in Furlanije Julijske krajine.

• **LEA KALC FURLANIČ**

Kakor je na predstavitvi naj-novejšega dvehletnega Interregovega projekta pojasnil sežanski župan David Škabar, gre za nadaljevanje strateškega projekta kraško-brkinskih občin Kras-Carso (2010-2014), čigar izsledki so nakazali, da bi bilo pri upravljanju z Matičnim krasom sodelovanje obeh držav najustrežnejša rešitev za njegov učinkovit trajnostni razvoj.

Okrepili bodo čezmejno sodelovanje

"Integracijo homogenega območja Matičnega krasa bomo dosegli z vzpostavitvijo geoparka, kot razvojnega orodja za trajnostno rabo virov," je nov projekt čezmejnega geoparka (varovanega območja) formalno opredelil župan. Kar v praksi pomeni, da je treba zasnovati skupen upravljalni načrt, strategijo razvoja območja, logotip, blagovne znamke, produkte, trženje, povezovalne aktivnosti, izmenjavo izkušenj dobrih praks, izvirni pristop vrednotenja in predstavljanja dediščine, mreženje lokalnih deležnikov in še kaj. Z vsem tem bosta obe državi to naravno in kulturno pokrajino ustrezno predstavljali, ohranili in razvijali.

Katja Fedrigo
Občina Sežana

"Kras ima vse
značilnosti,
da postane
geopark."

Katja Fedrigo, Maria Luisa Perisinotto, Stojan Ščuka, Fabrizio Fattor in župan David Škabar so včeraj predstavili novo čezmejno sodelovanje za zaščito identitete matičnega Krasa.

Pomembni so še skupen informacijski sistem, kodeks za obiskovalce, izobraževalni in turistični programi, usposobljeni turistični vodniki, geopoti, nove podjetniške ideje.

"Zato," je še dodal župan, "je potrebno okrepiti sodelovanja med institucijami, ki kakorkoli skrbijo za upravljanje z Matičnim krasom, ter spodbujati javne organe in ključne akterje na tem območju k oblikovanju skupnih rešitev in izzivov."

Partnerji pri projektu, ki ga je na Interregov razpis uspešno prijavila Občina Sežana, so še Javni zavod Park Škocjanske jame, Geološka služba Dežele Furlanije Julijske krajine (FJK) in Urad za geologijo Direkcije za varstvo tal dežele Veneto ter še nekaj pridruženih partnerjev. Župan Škabar jim je zaželel uspešno sodelovanje.

Od ustanovnega akta do dosjeja za Unesco

Katja Fedrigo s sežanske občine, ki skrbi za vsebine, vezane na geopark, je poudarila, da gre za ohranjanje identitete Krasa: "Kras ima vse značilnosti, da postane geopark, potrebno je le še medsebojno sodelovanje, da v pravi smeri in v skupno korist izkoristimo vse njegove naravne danosti."

Ob tem je navedla še glavne pričakovane rezultate projekta GeoKarst: najprej pripravo akta o ustanovitvi čezmejnega geoparka na območju Matičnega krasa, ki bo podlaga za pravno formalno ustanovitev čezmejnega geoparka. Nato bodo poiskali še dve skupni rešit-

vi za zagotavljanje večje povezanosti, skladnosti in usklajenosti: prva je čezmejni upravljalni načrt, druga je vzpostavitev izvirne interpretacije dediščine za bolj učinkovito upravljanje območja. "Na osnovi upravljalnega načrta bomo dosegli trajnost projekta, ohranjenost dediščine, povezanost ponudbe ter lokalnih deležnikov z obeh strani meje," je še povedala Fedrigova.

V sklopu projekta, ki bo trajal do junija 2022, bodo pripravili še dosje za oddajo kandidature za članstvo v Unescovi mreži geoparkov.

Načrti za Vrata Krasa

"K projektu čezmejnega geoparka pristopamo z nosilnim projektom Vrata Krasa, ki ga bomo uresničili na našem zemljišču v divjaški obrtni coni Risnik," je povedal Stojan Ščuka, direktor enega od partnerjev, Parka Škocjanske jame. Slednji bo v okviru GeoKarsta pripravil projektno dokumentacijo za parkirišča in stavbo z restavracijo, tržnico in predstavitenim centrom, v katerem bo prikazano, zakaj geopark.

Poleg tega bodo izdelali študijo o mobilnosti oziroma z navodili, kako se po Krasu gibati z E-vozili; pa načrt, kako Vrata Krasa predstaviti javnosti, in ne nazadnje še študijo, kako v geoparku s pravno-formalnega ter ekonomskega vidika urediti sodelovanje z zasebnimi ponudniki.

Za to bo Park iz naslova projekta GeoKarst porabil 130.000 evrov, od tega bo 85 odstotkov sofinanciranih iz

projekta. Med ostale tri partnerje bodo namenili po 85 odstotkov od 333.000 evrov Občini Sežana, enak delež od 300.000 evrov Deželi FJK, partnerju iz Veneta pa 85 odstotkov od 120.000 evrov.

Pridružili se bodo italijanski geologi

Prav slednji je posebno zanimiv, saj raziskuje geološke značilnosti v svoji deželi. Predstavnica pri projektu, geologinja Maria Luisa Persinotto, je prepričana, da bodo dragocene njihove izkušnje, kako upravljati z geološkimi značilnostmi neke pokrajine, saj v Evropi ni direktive o ohranjanju in upravljanju geoloških danosti, potreba po predstavljanju geološke dediščine pa je vse večja.

882.000

evrov bodo partnerji lahko črpali za projekt GeoKarst

Zato je geologinja iz Benetk prepričana, da bi skupaj lahko razvijali tako imenovani geoturizem, za kar bi usposobili geovodnike.

Enako razmišlja Fabrizio Fattor iz Geološke službe FJK in je navdušen nad čezmejnimi sodelovanjem: "Sicer v tem segmentu nismo novinci, nekaj aktivnosti in projektov že peljemo, denimo v Bazovici v centru za geodiverziteto, a vsakršna finančna podpora in sodelovanje so zelo dobrodošli in smo hvaležni za partnerstvo v tem projektu."

KOKOŠ • Že dolgo poškodovane table na meji

Meja na Kokoši ali 39 kilometrov v notranjosti?

Table, ki označujejo državno mejo z Italijo na hribu Kokoš, so že dolgo poškodovane ali jih sploh ni. Na italijanski strani, postavljene le pet metrov od meje, pa popackane sporočajo, da je do meje s Slovenijo še 39 kilometrov. Policija prijave, da je s tablam kaj narobe, ni prejela.

• **HELENA RACE**

Na hribu Kokoš manjkajo table, ki označujejo bližino meje z Italijo. Nekdo jih je odstranil, ostali so le prazni drogovi. "Takšno je stanje na meji že vsaj pet let, vendar nobeden od pristojnih ne ukrepa," nas je opozoril pohodnik, ki večkrat obišče hrib. Ko pogleda na drugo stran, pa vidi, da so tam italijanske table že prav ta-

mi mejnimi znamenji, ki zagotavljajo vidnost poteka meje, in njihovo vzdrževanje". Gurs torej postavlja znamenja na meji, ki so najpogostejše betonski stebri s številkami in oznakami. Pa še teh ne povsod. Meja med Slovenijo in Italijo je namreč razdeljena na osem sektorjev, pri čemer tiste z liho številko vzdržuje Slovenija, tiste s sodo pa Italija. Območje

Na tabli na italijanski strani meje na Kokoši je pisalo, da je državna meja čez pet metrov, a je napis nekdo popravil na 39 kilometrov.

ko dolgo popackane. Nekdo so sporočale, da je državna meja čez pet metrov, a je napis nekdo popackal, tako da zdaj sporoča, da je državna meja čez 39 kilometrov. "Nekateri v Italiji še vedno po 75 letih sanjajo o Ralpalski meji," pripominja pohodnik.

Mejne kamne postavlja geodetska uprava

Preverjanje, kdo je sploh pristojen za vzdrževanje oznak na meji, je pokazalo, da so naloge precej razdrobljene in tistega, ki bi moral poskrbeti za manjkajoče table, ni enostavno najti.

Geodetska uprava (Gurs) je tako pristojna le za "geodetske meritve, to je fizično označitev meje z dogovorjenimi in predpisani-

hriba Kokoš sodi v osmi sektor in je torej zanj odgovorna Italija.

Kaj se dogaja s tablam, bo preverila policija

Table, ki označujejo bližino meje, pa stojijo na javnih poteh, tako tudi ob poti na Kokoši, praviloma največ sto metrov od državne meje. Nad njimi bdi policija, ki pa prijave, povezane z manjkajočimi in poškodovanimi tablam na Kokoši, ni prejela, so povedali na Generalni policijski upravi. A so dodali, da bodo policisti Policijske uprave Koper zadevo preverili. Če bodo ugotovili, da table manjkajo, bodo naročili nove, morebiti pa bo sledilo tudi obvestilo Italiji glede popisanih tabel na njihovi strani.